

IJsselmeer

April 2004

B E R I C H T E N

VBIJ leden opgelet:
Algemene ledenvergadering
zaterdag 15 mei in Edam

Windmolens

IJburg II

Wieringerrandmeer

Samenwerking: "IJsselmeervereniging" en stichting VBIJ

31 jaar
IJsselmeervereniging

Inhoud

Colofon

Vereniging tot Behoud
van het IJsselmeer
Postbus 1
1135 ZG Edam
tel: 0299-371351
fax: 0299-315591
vbij@worldonline.nl
info@vbij
www.vbij.nl

Nummer 1/2004 april
ISSN: 1571-9448

Hoofdredacteur a.i.:
Marten Bierman

Productie:
Twin Design bv, Culemborg

Fotografie:
Susette Luger
Wil Tjoa
Co Verkade

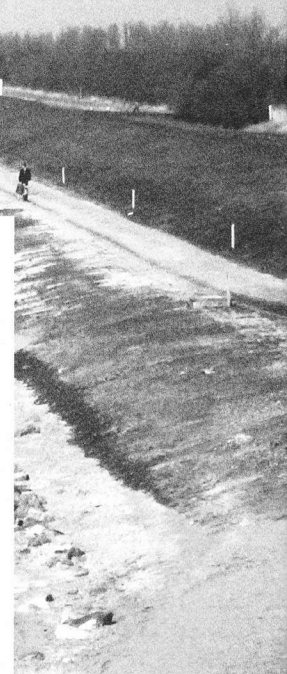
Foto Omslag:
Urk

Aan dit nummer werkten mee:

Jan Baron
Marten Bierman
Roos Franzen
Susette Luger
Ada Oosterman
Nico Papineau Salm
Piet Venema
Co Verkade
Udo Vroom
Joost Waals

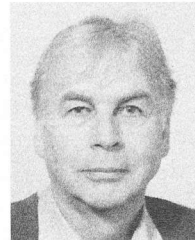
*Het IJsselmeergebied omvat
het IJmeer, de Gouwzee,
het Markermeer en het
'kleine' IJsselmeer tezamen
1840km², alsmede de oevers
en het gebied landinwaarts
voorzover van invloed op de
kwaliteit en beleving van het
grote open water.*

Vechten tegen de bierkaai	3
Uitnodiging Algemene ledenvergadering	4
Bestuursverslag verkort	5
Financieel verslag verkort	7
Beleidsraadleden	7
Over Stichting VBIJ	8
Intentieverklaring	8
"IJsselmeervereniging"	9
Windenergie nieuwe bedreiging voor het IJsselmeer?	10
Windmolens klimaatbescherming of winstbejag?	12
In memoriam Wim Guthschmidt	13
IJburg fase 2 naar toekomst geschoven	14
Zuid-polder oost	15
Brug Almere Amsterdam	16
Hiswa 2004	17
Wieringerrandmeer, harde keuzes voor provincie	18
Kort Nieuws	19

Vechten tegen *de bierkaai*

Vechten tegen de bierkaai doet de vereniging al jaren. Eerst tegen de Markerwaard en de tweede nationale luchthaven daarin, tegenwoordig tegen gemeentelijke Markerwaardjes buitendijks. Die bierkaai blijkt toch vaak te bezwijken. Nu vecht de vereniging ook nog eens tegen windmolens. Men zegt wel eens dat de overheid geen geheugen heeft. Dat blijkt bij windenergie maar al te waar. Ruim een jaar geleden werd het grootschalige interprovinciale windmolenpark bij de Afsluitdijk (IPWA) afgeblazen. Samen met Vogelbescherming en Waddenvereniging wist de VBIJ dit rampzalige plan van tafel te krijgen. Onze argumenten hebben daarbij zwaar gewogen. Wij wezen op het lage rendement waardoor we, hoe goed bedoeld ook, niet kunnen spreken van een breed maatschappelijk belang dat met dit windmolenpark zou zijn gediend. Er is gewezen op alternatieve locaties als de Noordzee. Er is verwezen naar de potentiële mogelijkheden van zonnepanelen, die door plaatsing op bestaande bouwwerken geen extra ruimte in beslag nemen. De schade die zou worden toegebracht stond vast. We stelden vast dat de enorme ruimte die dit park in zou nemen dus gecompenseerd zou moeten worden in het kader van de Vogelrichtlijn en Ramsar. Een onmogelijke opgave. Wij voorspelden als VBIJ dan ook dat dit windmolenpark het bij het Europese Hof niet zou halen. Dat afbreukrisico en het bijbehorende gezichtsverlies moet de doorslag hebben gegeven om er van af te zien. Inmiddels schieten de plannen voor windmolenparken in het IJsselmeergebied als paddestoelen uit de grond. Elders in deze IJsselmeerberichten schrijft Jan Baron daar meer over. Alle hiervoor opgesomde argumenten zijn nog steeds van toepassing. Er zijn zelfs nieuwe bijgekomen. En toch gaat men maar door. De verklaring moet ondermeer worden gezocht in de veel te ruime subsidie die voor windmolenbouw door Economische Zaken wordt verstrekt. Volgens de laatste berichten wordt via de MEP-regeling (Milieukwaliteit Elektriciteit Productie) veel te veel gevangen. Shell en Nuon krijgen voor het park bij Egmond € 3400 subsidie per kilowatt opgesteld vermogen terwijl volgens het Internationale Energieagentschap van de Oeso dat maar € 1250 zou moeten kosten. Bovenop de MEP subsidie komt dan nog de Energie Investerings Aftrek (EIA) waarbij 55% van de investeringskosten van de winst kan worden afgetrokken. Deze windmolens draaien dus niet zozeer op wind als wel op subsidie. Dit voordeeltje kan gedurende tien jaar worden opgestreken. Daarna draaien de exploitanten er zelf voor op. Gevreesd wordt dan ook nu al dat de parken na tien jaar aan hun lot zullen worden overgelaten zoals destijds het REM-TV-eiland. Windmolenparken zijn dus gewoon goudmijntjes op ons aller kosten. Vechten tegen windmolens betekent dus het bestrijden van een overheid die het zover laat komen. Het zou goed zijn als het subsidie-surplus nu wordt afgeroomd en gestoken wordt in bevordering van decentrale opwekking met zonnepanelen. De subsidieregeling daarvoor is voor dit jaar nog altijd heel onduidelijk vanwege het ontbreken van voldoende financiën. Zo creëert de overheid de verkeerde markt voor de verkeerde groene stroom, die bovendien zo groen niet is als het lijkt. Weer een bierkaai erbij, maar daar vechten we als de samenwerking doorgaat straks niet langer in ons eentje tegen...

Marten Bierman
voorzitter

Uitnodiging

SUSETTE LUGER

ledenvergadering

Het bestuur van de Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer nodigt u uit om naar Edam te komen voor de Algemene ledenvergadering van de VBIJ op zaterdag 15 mei 2004 in Edam.

Locatie: Café Hotel De Harmonie
Adres: Voorhaven 94
Postcode en plaats: 1135 BT Edam
Telefoon: 0299-371664
Ontvangst: 10.00
Vergadering: 10.30 uur tot 12.30 uur.
Lunch: aansluitend tot 13.30 uur.

Agenda

- 1 Opening
- 2 Vaststelling verslag bijzondere ledenvergadering van 29 november 2003 (zie hiervoor IJsselmeerberichten van december 2003)
- 3 Bestuursamenstelling: de bestuurstermijn van voorzitter Marten Bierman en secretaris Jan Baron is verstreken. Beiden stellen zich herkiesbaar. Voorgesteld wordt om in verband met de

continuïteit van de activiteiten rond de samenwerking tot herverkiezing te besluiten.

- 4 Bestuursverslag 2003 en financiën 2003 en 2004/5 (zie elders in deze IJsselmeerberichten)

- 5 Stand van Zaken samenwerking met zusterorganisaties in de nieuwe stichting VBIJ

5.1 toelichting

5.2 verslag commissie over opzet IJsselmeervereniging

5.3 mandaat voor bestuur tot statutenwijziging i.v.m naamswijziging VBIJ in IJsselmeervereniging en het opnemen van een verwijzing naar de samenwerking in de nieuwe stichting Verantwoord Beheer IJsselmeergebied (zie elders in deze IJsselmeerberichten)

- 6 Actualiteiten IJsselmeergebied

- 7 Rondvraag en sluiting

Met de bus:

Vanuit Centraal Station Amsterdam bus 114 vertrek 9.07, 9.37 en 10.07 in 20 minuten bent u op het busstation in Edam, het is 10 minuten lopen naar De Harmonie aan de Voorhaven.

Met de auto:

U kunt de auto parkeren in de Baanstraat of bij het parkeerterrein bij de bushalte. Met een parkeerschijf kunt u daar 4 uur staan. Vanaf daar is het 10 minuten lopen naar De Harmonie aan de Voorhaven.

- Ja, ik kom naar de Algemene ledenvergadering
- Ja, ik neem deel aan de lunch en betaal ter plaatse € 5,-

(in blokletters)

NAAM: _____

ADRES: _____

POSTCODE EN WOONPLAATS: _____

TEL.NR EN EMAIL: _____

Dit strookje graag inleveren vòòr dinsdag 11 mei a.s.

VBIJ, Postbus 1, 1135 ZG Edam, faxen naar het bureau: 0299-315591, email: vbij@worldonline.nl

Bestuursverslag 2003

verkort

Een verkort bestuursverslag 2003, de volledige versie kunt u opvragen bij het secretariaat en wordt uitgedeeld op de Algemene ledenvergadering op 15 mei a.s.

Inleiding

Het dertigjarig jubileum van de vereniging in 2002 is van grote invloed geweest op de activiteiten van 2003. Weer op de kaart gezet als vitale vrijwilligersorganisatie mocht de vereniging zich verheugen in hernieuwde belangstelling voor het omvangrijke werk. Dit kwam ondermeer tot uiting in meer media aandacht en een aantal werkbezoeken aan de Speeltoren van vooraanstaande bestuurders die elk op hun eigen wijze met het IJsselmeergebied te maken hebben. De maquette van het jubileumproject Zuidvaardershaven gesitueerd nabij Almere oogstte veel waardering. Het aantal beraamde aanslagen op het IJsselmeergebied was ook dit jaar weer groot. Een aantal kon worden afgewend. Van enkele is de uitslag nog onzeker maar weert de vereniging zich dapper. Voor een goede belangenbehartiging is het nodig dat de vereniging een schaa sprong maakt naar meer professioneel opereren. Hierin gesteund door de ledenvergadering en de beleidsraad is het VBIJ-bestuur daarom oriënterende gesprekken aangegaan met verwante organisaties over mogelijke nauwere samenwerking.

Toekomstige samenwerking

De gesprekken verliepen dusdanig positief dat het aanvankelijke idee om met één of enkele partners in zee te gaan werd verlaten: er wordt samenwerking nagestreefd met alle vier, te weten Landschap Noord-Holland, Waddenvereniging, It Fryske Gea en Flevo-landschap. Deze organisaties zijn burens van de VBIJ en van elkaar. Dit maakt

elkaar aanvullende en versterkende samenwerking voor uitsluitend het IJsselmeergebied aantrekkelijk. Ieder brengt zijn IJsselmeergebied gerelateerde activiteiten in. Deze complementaire samenwerking is helder: de landschappen behartigen het kustgebied al, de Wadden het zoute en de VBIJ het zoete water. Als initiatiefnemer heeft het VBIJ-bestuur daarop een samenwerkingsnotitie opgesteld met een daaraan verbonden intentieverklaring tot samenwerking. Een belangrijke impuls gaf ook de interprovinciale samenwerking die de aan het IJsselmeergebied grenzende drie provincies zijn aangegaan voor de ontwikkeling van een interprovinciaal streekplan voor het gebied. Vanaf voorjaar 2003 werd vrijwel maandelijks met de directies van de partners vergaderd. De besprekingen verliepen zo vlot dat door de VBIJ ten behoeve van de voorgenomen samenwerking nog in 2003 een programmasubsidieaanvraag bij VROM kon worden ingediend als ook een verzoek tot institutionele subsidie bij Stichting Doen. Als onderlegger diende niet alleen een organogram van de voorgenomen samenwerking maar ook een voorstel voor een projectenhouding voor de komende twee jaar. In december 2003 zijn beide aanvragen gehonoreerd. Naar verwachting zal medio 2004 de nieuwe vormen Stichting *Verantwoord Beheer IJsselmeergebied* (VBIJ) operationeel worden. Hierin zullen de kernactiviteiten van de huidige vereniging worden ondergebracht. De vereniging beraadt zich nu op de vorm waarin binnen het samen-

werkingsverband zal worden verder gegaan. Het VBIJ-bestuur heeft zich met een extra ledenvergadering en via IJsselmeerberichten veel moeite getroost om de leden zo veel mogelijk bij de besluitvorming te betrekken en zo nauwkeurig mogelijk te informeren over de ontwikkelingen.

Bestuursamenstelling

Op de Algemene ledenvergadering op 17 mei 2003 in het Damhotel in Edam heeft Fred Holthuis afscheid genomen van het bestuur. Marten Bierman blijft als voorzitter, Jan Baron als secretaris en Joost Waals als penningmeester. Het bestuur heeft afgelopen periode bijna tweewekelijks vergaderd.

Beleidsraad

De Beleidsraad bestaat uit de leden: Nico Papineau Salm, interim voorzitter, George Keet, Piet Venema, Co Verkade en Udo Vroom. Gemiddeld vergadert de Beleidsraad eens per zes weken. Co Verkade heeft in augustus en Rob de Vogel heeft in oktober afscheid genomen van de beleidsraad. Jan Dooyes uit Almere heeft zich opgegeven als nieuw lid van de beleidsraad na de Bijzondere ledenvergadering in de Harmonie. De beleidsraad heeft in 2003 voornamelijk het bestuur bijgestaan over de toekomstige samenwerking. De werkgroep "IJsselmeervereniging" is geformeerd in november, deze houdt zich bezig met de nieuwe inrichting van de vereniging. Hierin hebben zitting Jan Dooyes, Udo Vroom, Dik Regter en Fred Holthuis.

Personeel

Susette Luger en Roos Franzen zijn in vaste dienst, 0,95 fte bij de VBIJ. Van Wim Ouburg is in april 2003 afscheid genomen nadat zijn contract afliep. De financiële- en ledenadministratie wordt door Roos verzorgd.

Ledenbestand

Er is geconstateerd dat de daling in het ledenaantal niet zo snel meer gaat ten opzichte van het voorgaande jaar. In 2003 hebben zich in totaal 19 nieuwe leden aangemeld.

Vrijwilligers

Dit jaar is de kleine maar trouwe ploeg vrijwilligers weer volop aan het werk geweest op de Hiswa. In 2003 zijn geen andere activiteiten geweest waar de vrijwilligers hun kwaliteiten konden inzetten.

Publicaties

In 2003 zijn de IJsselmeerberichten weer uitgekomen. De berichten komen uit eigen gelederen en de uitgave wordt vormgegeven door Twin Design. Iedereen is zeer tevreden over de uitstraling hiervan. Er zijn 3 IJsselmeerberichten verschenen: in april, oktober en december. Marten Bierman treedt op als hoofdredacteur a.i.

Website

Nadat de website uiteindelijk was gerealiseerd bleek al spoedig dat er nog veel aan veranderd moest worden om de website vanuit het bureau te kunnen bijhouden. Nu is eind 2003 de website zo ingericht dat er gemakkelijk nieuwe informatie op kan. Sinds januari 2004 is deze online. In het afgelopen jaar hebben enkele nieuwe leden zich via het invulformulier op de website aangemeld.

Activiteiten

Over de volgende zaken vindt u artikelen in deze IJsselmeerberichten: Streekplan Noord-Holland Zuid, Streekplan Noord-Holland Noord, Windenergie Flevoland, Zuidpolder-oost Edam-Volendam en IJburg 2^e fase.

Water voor later

In september 2003 is begonnen met de 1e helft van het vervolgproject "Water voor later", een theaterproductie uitgevoerd door Pandemonia in opdracht van de VBIJ, gesubsidieerd door het ministerie van VROM. Er zijn in Seizoen 2003/2004 twintig voorstellingen geboekt door scholen in o.a. Lelystad en Purmerend. Dit keer is er een lesboekje bij gemaakt door de VBIJ en Pandemonia. De eerste voorstelling vond plaats op 16 september 2003.

Schardam

Even leek het erop dat de problemen met het jachthaventje bij Schardam opnieuw aan de orde waren. De Raad van de gemeente Zeevang behandelde een bezwaarschrift van de plaatselijke jachthavenvereniging tegen het afwijzen van de door hen gewenste uitbreiding en renovatie. De situatie blijft toch zoals het nu is.

Toren bij Enkhuizen

In Enkhuizen werd gepraat over een groot congrescentrum annex hotel in "De Oksel" bij Enkhuizen. De gemeente heeft uiteindelijk van het plan afgezien. Het is mogelijk dat een nieuw, aangepast plan ter tafel komt.

Slobbeland bij Volendam.

In het voorjaar van 2003 werd bekend dat de gemeente Edam-Volendam voornemens is op het buitendijkse gebied dat bekend staat als het "Slobbeland" een groot flatgebouw te laten bouwen. Wij hebben onze bedenkingen schriftelijk aan de gemeente laten weten maar ook aangegeven hoe het betrokken terrein beter en met meer respect voor de geschiedenis en landschap kan worden ingericht. Op dit moment is nog niet bekend of het plan doorgaat.

Enkhuizer zand

De opvatting om het Enkhuizer zand als woningbouwlocatie te gebruiken is geruime tijd geleden verlaten en nu streeft men naar een renovatie van het gebied dat recht doet aan het IJsselmeer en de aanwezige cultuurhistorie. Wij zijn bij het overleg betrokken. De camping zal worden verplaatst, het strand verbeterd en ook de parkeervoorzieningen. Om het geheel te kunnen financieren zullen er naast het buitenmuseum recreatie-appartementen worden gebouwd. Over dat laatste is nog geen gedetailleerde informatie bekend. In IJsselmeerberichten van oktober 2003 is een artikel over dit onderwerp verschenen.

Projectenplan Natuurontwikkeling IJsselmeergebied

In IJsselmeerberichten van oktober 2003 is een artikel van de hand van Udo Vroom, lid beleidsraad verschenen over dit onderwerp. Momenteel zijn geen nieuwe ontwikkelingen bekend.

Almere Ronde Tafelbijeenkomsten

Een uitgebreid verslag hiervan was te vinden in de IJsselmeerberichten van oktober 2003.

IJburg 2e fase

Zie voor meer informatie het artikel in IJsselmeerberichten van oktober 2003.

Werkbezoeken

Het jaar 2003 stond in het teken van werkbezoeken, in februari kwam Staatssecretaris mevrouw Schultz van Hagen op bezoek in de Speeltoren. In begin maart was Dijkgraaf mevrouw De Vries op bezoek en eind maart de heer Borghouts, Commissaris van de Koningin van Noord-Holland. In september heeft de VBIJ op uitnodiging van de gedeputeerde Ruimtelijke Ordening van Flevoland de heer A. Greiner het schetsontwerp Zuidvaardershaven gepresenteerd. De werkbezoeken zijn afgerond met een bezoek van de VBIJ aan Almere. De VBIJ heeft de maquette van de Zuidvaardershaven overhandigd aan de burgemeester van Almere, mevrouw Jorritsma. Van deze werkbezoeken hebben uitgebreide verslagen gestaan in de IJsselmeerberichten van 2003.

Hiswa 2003

Er heeft zich één lid aangemeld op de Hiswa 2003. De aandacht van het publiek voor de vereniging was positief en de satellietposter werd nog goed verkocht. De drempel om lid te worden is voor veel mensen hoog. De Hiswa zelf had te maken met een algeheel teruglopend bezoekersaantal.

Subsidies

Er zijn intensieve gesprekken geweest met Stichting Doen en het ministerie van VROM. Zij vinden dat de VBIJ een goede weg inslaat met de plannen van de VBIJ om met de vier zusterorganisaties een samenwerking aan te gaan in de vorm van een nieuwe stichting. Zij hebben deze ontwikkelingen ondersteund door subsidie toe te kennen. Van Stichting Doen voor anderhalf jaar en van het Ministerie van VROM voor twee jaar; 2004-2005. ■

*Edam, april 2004
het bestuur*

Financieelverslag

verkort

JOOST WAALS

Het jaar 2003 is afgesloten met een positief exploitatiesaldo van € 4.599. Van het exploitatiesaldo is € 6.068 bestemd voor de bestedingen in 2004 voor het tweede deel van het project 'Water voor later'. Een bedrag van € 1.469 is onttrokken aan de risicoreserve. Deze reserve bedraagt per 31 december 2003 € 10.363 en dient als buffer om financiële tegenvallers op te kunnen vangen.

In de begroting 2003 was vooruitgelopen op nog te verkrijgen extra subsidie van € 25.000 ten behoeve van de eenmalige extra lasten voor het oprichten van het samenwerkingsverband met Landschap Noord-Holland, It Fryske Gea, het Flevo-Landschap en de Waddenvereniging. In de begroting was eenzelfde bedrag opgenomen voor notaris- en advieskosten, secretariële ondersteuning en onderzoek naar concrete mogelijkheden tot samenwerking. Met het doorschuiven van de formalisering van het samenwerkingsverband naar 2004 zijn de aan de samenwerking toe te rekenen lasten in 2003 beperkt gebleven tot € 5.400.

Het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) heeft de vervolgvraag van de VBIJ in het kader van

de programmasubsidie gehonoreerd en voor 2004 en 2005 door een subsidie van € 35.000 per jaar toe te kennen. Tevens heeft Stichting Doen voor de periode januari 2004 tot 1 juli 2005 een bijdrage voor institutionele ondersteuning van € 50.000 toegezegd. De bijdragen zijn verstrekt in het kader van de samenwerking, de VBIJ treedt op als penvoeder. In 2004 wordt het samenwerkingsverband geformaliseerd in een op te richten stichting. De kosten die hiermee samenhangen zullen mede worden gedekt uit bijdragen van VROM en Stichting Doen.

Voor meer informatie omtrent de financiële positie en de resultaten van de VBIJ wordt verwezen naar de jaarrekening zoals opgenomen in het jaarverslag 2003. Bij de jaarrekening 2003 is door Deloitte een accountantsverklaring verstrekt. De kascommissie zal namens de leden de boeken over 2003 controleren en op de ledenvergadering rapporteren over haar bevindingen. Het jaarverslag wordt voorafgaand aan de ledenvergadering uitgedeeld, een samenvatting van het inhoudelijk verslag vindt u in deze editie van de IJsselmeerberichten. Op verzoek wordt het jaarverslag 2003 toegezonden. ■

EXPLOITATIEREKENING 2003

	Begroting 2003 €	Realisatie 2003 €	Realisatie 2002 €
Baten			
Contributies en schenkingen	61.900	59.037	66.997
Subsidies en sponsoring	85.241	56.652	94.019
Overige baten	3.000	2.302	5.251
Som der baten	150.141	117.991	166.267
Lasten			
Beheerlasten			
Personeel	54.300	41.891	54.910
Huisvestingslasten	6.000	5.838	7.323
Secretariaat	8.000	7.282	8.973
Overige beheerlasten	20.000	13.734	19.435
	88.300	68.745	90.641
Activiteitenlasten			
Beleidsraad	5.000	6.239	1.464
Publiciteit	35.000	18.860	13.245
Projecten	21.841	19.495	18.341
Jubileum	-	-	48.451
	61.841	44.594	81.501
Som der lasten	150.141	113.339	172.142
Financiële baten en lasten			
Rentebaten	-	755	700
Rentelasten en bankkosten	-	(808)	(1.475)
Saldo rentebaten en -lasten	-	(53)	(775)
Exploitatiesaldo	-	4.599	(6.650)
Bestemming exploitatiesaldo			
Bestemmingsfonds:			
Water voor later	-	6.068	-
Risicoreserve	-	(1.469)	(6.650)
	-	4.599	(6.650)

Nieuwe leden gezocht voor de beleidsraad

NICO SALM

In de lange geschiedenis van de Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer(VBIJ) is er altijd een beleidsraad geweest. De beleidsraad was en is de 'denktank' van de vereniging van waaruit een groot aantal adviezen zijn gegeven. Adviezen aan het bestuur voor het beleid van de vereniging. De beleidsraad functioneert in die zin als klankbord van het bestuur. Door de beleidsraad zijn in de afgelopen jaren adviezen opgesteld over de koers van de vereniging, over windmolens en natuurontwikkeling. In de huidige fase adviseert

de beleidsraad regelmatig over de toekomstige samenwerking met de andere partners van de Stichting Verantwoord Beheer van het IJsselmeergebied.

Wanneer de Stichting een feit is blijft de beleidsraad van groot belang. Voor de vertegenwoordiger van de vereniging in het nieuwe bestuur gaat de beleidsraad functioneren als klankbord, adviesorgaan. Vanuit de beleidsraad kunnen ook suggesties worden aangedragen voor nieuwe projecten van de Stichting, maar leden van de beleidsraad kunnen ook gaan par-

ticiperen in de uitvoering van projecten van de stichting.

Op dit moment is de beleidsraad niet erg groot. We zijn op zoek naar extra versterking. Mensen die het leuk vinden om mee te praten over het noodzakelijke beleid om het IJsselmeer multifunctioneel te beheren. De beleidsraad vergadert gemiddeld eens in de 6 weken op een doordeweekse avond in Amsterdam. Heeft u belangstelling neem dan contact op met Nico Salm (020 - 4194976) of het secretariaat van de VBIJ. ■

Samenwerking

MARTEN BIERMAN

in zekerder vaarwater

De maandelijkse besprekingen over toekomstige samenwerking inzake het IJsselmeergebied met onze vier zusterorganisaties liggen op schema. Eind december 2003 bereikte ons het heuglijke bericht dat de aangevraagde programmasubsidie van VROM voor de jaren 2004 en 2005 is toegekend. Ook van Stichting Doen ontvangen wij een institutionele subsidie voor anderhalf jaar om de overgang van de vereniging naar dit samenwerkingsverband te bekostigen. Ons personeel zal in dienst kunnen treden van Landschap Noord-Holland (LNH). Hierover heeft het bestuur afspraken gemaakt met LNH. Er tekent zich nu ook een bekostigingsmethodiek af waarmee de partners in het samenwerkingsverband, de Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeergebied (VBIJ) gaan werken. Wij kopen bijvoorbeeld faciliteiten in bij LNH voor onze vereniging en bekostigen daarnaast mede de werkzaamheden voor de Stichting zoals dat ook nu het geval is. Als initiatiefnemer tot de samenwerking heeft het bestuur fiscaal onderzoek laten doen naar de BTW-problematiek die met het inkopen van diensten samenhangt. Daaruit is gebleken dat bij goede toepassing geen beletselen zijn te verwachten. Inmiddels is op 30 januari van dit jaar de intentieverklaring tot samenwerking getekend. Partners streven nu ook formeel naar de samenwerking waar in de praktijk al bijna een jaar gezamenlijk aan wordt gewerkt.

Momenteel wordt een eerste concept van de stichtingsstatuten besproken. De partners hebben afgesproken de constructie zo eenvoudig mogelijk te houden en niet meer dan het strikt noodzakelijke vast te leggen om als rechtspersoon te kunnen functioneren. Onze vereniging zal in het stichtingsbestuur op basis van gelijkheid vertegenwoordigd zijn. Het is nog een punt

van discussie of de stichting wel personeel zoals de coördinator in dienst moet nemen of dat ook deze bij wijze van dienst, eventueel bij toerbeurt wordt ingekocht bij de partners. Op dit soort punten laat het bestuur zich adviseren door de beleidsraad.

Wat betreft de publiciteit heeft de vereniging als initiatiefnemer voorgesteld om de nieuwe stichting VBIJ 3 maal per jaar een voorlichtingskatern over de ontplooiende activiteiten van enkele pagina's te laten uitbrengen. Deze katernen dienen dan in de periodieken van de samenwerkende partners te worden opgenomen zodat alle deelnemende partners hun achterban zo goed mogelijk informeren. Gestreefd wordt naar een proefnummer in december 2004. Volgens het uitgezette tijdpad is het streven erop gericht om de nieuwe stichting omstreeks mei operationeel te maken en de statuten te passeren. Het is van belang dat de huidige

VBIJ dan simultaan de eigen statuten aanpast door de naam te wijzigen in IJsselmeervereniging. Voorts kan in onze statuten nauwkeuriger worden omschreven dat de IJsselmeervereniging intensief samenwerkt met vier zusterorganisaties, te weten Landschap Noord-Holland, Waddenvereniging, It Fryske Gea en Het Flevo-landschap. In de bijzondere ledenvergadering van 29 november is een brainstormgroepje benoemd om het bestuur te adviseren over de wijze waarop in de IJsselmeervereniging vorm aan de nieuwe positie kan worden gegeven. Elders in deze IJsselmeerberichten is daarover een eerste standpuntbepaling te vinden. Op de komende ledenvergadering zal de groep nader verslag uitbrengen. Naar aanleiding daarvan vraagt het bestuur mandaat om op het moment dat de Stichting VBIJ zal worden opgericht ook de naam van onze vereniging te wijzigen in IJsselmeervereniging. ■

Intentieverklaring

Op 30 januari j.l. is de intentieverklaring officieel ondertekend door de zusterorganisaties, stichting Landschap Noord-Holland, vereniging It Fryske Gea, stichting Flevo-landschap, de Waddenvereniging, en de VBIJ. Dit alles is bezegeld voorafgaand aan de Nieuwjaarsreceptie op de Speeltoren in Edam.

In deze intentieverklaring staat ondermeer dat de eigen doelstellingen ten aanzien van het duurzaam beheer van het IJsselmeergebied in hoge mate overeenkomen en dat de partners van mening zijn dat door samenwerking de kwaliteit van ons werk kan worden verhoogd.

De partners spreken de intentie uit om te komen tot een complementaire samenwerkingsconstructie tot behoud en verantwoord beheer en ontwikkeling van het IJsselmeergebied en zo een schaa sprong mogelijk te maken in beleid en organisatie terzake waarmee een adequaat dienen van de genoemde doelstellingen voor dit gebied ook op langere termijn is gegarandeerd. Zij zullen zich inspannen om het proces tot vorming van de Stichting Verantwoord Beheer van het IJsselmeer (VBIJ) als complementaire samenwerkingsconstructie per 1 januari 2004 te voltooien en zullen zich richten op het bevorderen van verantwoord beheer en ontwikkeling van het IJsselmeergebied en naaste omgeving, in landschappelijk, waterhuishoudkundig, cultuurhistorisch, recreatief, ecologisch, milieuhygiënisch en bestuurlijk opzicht. ■

De IJsselmeerVereniging

en de stichting VBIJ

UDO VROOM

Bijna tien jaar geleden tijdens de Ledenvergadering, die op 18 maart 1995 in Kampen gehouden werd, kwam een brief van de heer B. Houwijk ter tafel. Hij stelt voor de naam Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer te veranderen in IJsselmeervereniging. Alle aanwezigen zijn van mening dat de huidige naam gehandhaafd moet blijven en dat de naam IJsselmeervereniging alleen intern als "werknaam" gebruikt mag worden. Tijdens de rondvraag in dezelfde vergadering stelt de heer van Buren voor om te fuseren met de Waddenvereniging. De vice-voorzitter Herman Verheij legt uit dat er op dit moment helemaal geen plannen zijn voor een fusie tussen de Waddenvereniging en de IJsselmeervereniging. Het kan verkeren. Met volledige instemming van de ledenvergadering werkt het bestuur van de Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer tien jaar later aan een samenwerkingsverband met o.a. de Waddenvereniging. De naam IJsselmeervereniging is allang niet meer een voor "intern" gebruik toegepaste "werknaam". De Hollandse metafoer "van meerder walletjes eten" is naadloos van toepassing op een uit het actiewezen voortgekomen vereniging die zich al meer dan dertig jaar inzet voor behoud van het open water van het IJsselmeer. De bedreiging komt van de walletjes: honderd en veertig meter hoge windmolens in rijen in het open water voor de kust van Flevoland en de Wieringermeer, nieuwe bouwplannen in het water, huizen, bruggen, spoorlijnen, plannen voor buitendijkse hoogbouw, schouwburgen, appartementencomplexen, vakantiewoningen, natuurgebieden, jachthavens etc. Het buitendijkse land verrommelt steeds meer. Alle inspanningen om te komen tot een wet- en regelgeving voor het IJsselmeer, een bestuurlijk plan voor het beheer van het open water en het multifunctioneel gebruik ervan, wet of PKB (planologische kern beslissing), zijn mislukt. Nu het IJsselmeer verdeeld is onder de omringende gemeenten met hun eigen gemeentelijke, kleinschalige belangen, is alle hoop

gevestigd op een streekplan voor het geheel, te maken door Noord-Holland, Friesland en Flevoland. Het is een logische stap van het bestuur van de VBIJ om professionele partners te zoeken in organisaties die zich inzetten voor verantwoord beheer van de om het IJsselmeer gelegen gebieden: het Landschap Noord-Holland, de Waddenvereniging, It Fryske Gea en het Flevo-landschap. Deze organisaties kijken ook al enige tijd over hun dijken in het water van het IJsselmeer. Er is inmiddels een intentieverklaring door alle partners getekend. Er zijn enkele toezeggingen gedaan inzake baangarantie voor de huidige medewerkers, er is een nieuwe locatie aangeboden. De VBIJ heeft het initiatief genomen om een stichting op te richten. Deze stichting wordt bestuurd door de vier directeuren van de partners samen met het bestuur van de VBIJ. De VBIJ brengt haar in de loop der jaren verworven handelsmerk, deskundigheid, netwerk en geld in. Deze nieuwe VBIJ, de naam staat voor Verantwoord Beheer IJsselmeer, heeft slechts een medewerker in dienst, de coördinator. Deze inventariseert projecten en werkzaamheden en doet een beroep op specifieke expertise van de partners. Tegelijkertijd wordt de naamgeving van de oude VBIJ veranderd in IJsselmeervereniging. Er is een essentieel verschil tussen de oude vrijwilligers organisatie en de nieuwe vereniging. De acties worden onder de verantwoordelijkheid van het stichtingsbestuur van de nieuwe VBIJ uitgevoerd door een professional, de coördinator. De IJsselmeervereniging wordt van de initiator de supporter van de stichting. Door de combi van een Stichting, in meerderheid bestuurd door natuurorganisaties, en een Vereniging, een gebruikersgroep, wordt het draagvlak vergroot. De IJsselmeervereniging zou van een actiegroep, (initiator) uit kunnen groeien tot een supportersgroep (multifunctionele gebruikers open water). Binnen de IJsselmeervereniging zouden twee sterke secties gevormd moeten worden: een beleidsgroep en een groep van actieve

leden. De IJsselmeervereniging onthoudt zich van acties, de wij-zij cultuur, eigen aan vrijwillige actiegroepen wordt overgedragen aan de stichting met als voorvechter, de coördinator. Voor trouwe VBIJ-leden kan een dergelijke overgang traumatisch zijn, het gaat gepaard aan verlies van eigenheid.

In dit gezamenlijk gewilde proces doen ook de subsidiënten aan de oude VBIJ mee. Euro 120.000, van VROM en Stichting Doen toegezegd aan het bestuur van de huidige VBIJ geven de garantie dat het bestuur op de goede weg is. Dit bedrag gedoneerd onder voorwaarden aan de oude VBIJ is "seed money", met het doel een hechte organisatie te stichten die het handelsmerk, het netwerk, de deskundigheid en bovenal het ideële doel van de VBIJ kan voortzetten. In principe kan de huidige vereniging na de overgangsfase besluiten dat met het bereikte doel de vereniging opgeheven kan worden. Dat is het einde van het stichterssyndroom, een sterfhuisconstructie waarbij de voormalige bestuurders "hun pijp aan Maarten geven". Alvorens dit te doen zou een toekomst voor een IJsselmeervereniging onderzocht moeten worden. Ik denk dat een sterke IJsselmeervereniging, een soort consumentenbond van het IJsselmeer, met op termijn een verdubbeld ledental, met als doelstelling een open IJsselmeer een belangrijke supporter van de stichting VBIJ zou kunnen worden. Voorlopig hebben wij enig respijt om daar zorgvuldig over na te denken. In de overgangsfase moet de VBIJ de voorzitter leveren van de nieuwe stichting, eenvoudig omdat zij de subsidieontvanger zijn en verantwoordingsplicht voor de besteding daarvan aan de subsidiegever hebben. Als ook binnen de op te richten stichting het wij-gevoel bepalend moet worden dan zou de huidige VBIJ haar bij monde van haar voorzitter uitgestraalde Calimero-gevoel: JIJ BENT GROOT EN IK BEN KLEIN vervangen moeten worden door het muis-olifanten gevoel: WAT STAMPEN WIJ LEKKER! ■

Windenergie

JAN BARON

Kamer is afgewezen, de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen voor het gehele IJsselmeergebied van toepassing zijn verklaard, lijkt het IJsselmeer definitief beschermd te zijn. Niets is minder waar. Naast snode plannen van sommige gemeenten die het water als bouwgrond zien en bij weerstand tegen hun plannen steevast het 'grote maatschappelijk belang' als argument hanteren, is de windindustrie opnieuw ten strijde getrokken onder het motto 'Het verdrag van Kyoto verplicht ons daartoe'. Dat daarbij gemeentelijke en provinciale bestuurders hun steun aan de plannen tot bouw van windturbines in het IJsselmeer steunen, is op zijn minst merkwaardig te noemen. Zij kennen de inhoud van de Integrale Visie IJsselmeergebied en moeten dus beseffen dat het in standhouden en beschermen van het IJsselmeer onmogelijk is wanneer je tegelijkertijd steun geeft aan plannen die het karakter van dit grootste zoetwatermeer van west Europa in de kern aantasten. Het IJsselmeer als bedrijventerrein.

De Koepel Windenergie Noordoostpolder wil in samenwerking met de gemeente Noordoostpolder en de Provincie Flevoland, een zeer groot windpark langs en in het IJsselmeer realiseren. Langs de gehele kust van de Noordoostpolder, vanaf Flevoland tot aan Friesland komen ongekend grote windturbines te staan. Het betreft een vijftal locaties die deels op het land en deels in het water gebouwd moeten worden. Langs de Zuidermeerdijk komt een rij op het land langs de dijk, langs de Westmeerdijk één rij op het land, (nabij de huidige molens benoorden Urk) en twee rijen in het water tot zeker 1.200 meter uit de kust. Tot slot twee rijen langs de Noordermeerdijk waarvan een rij eveneens op grote afstand van de dijk in het water.

Het gaat om enorme molens met een ashoogte van ca 100 meter en een rotorhoogte van ca 140 meter. Dit is in ons land nog niet eerder vertoond. Het staat vast, dat deze monsters op het gehele IJsselmeer te zien zullen zijn. Het wordt een groot hek dat de horizon doet verdwijnen.

De procedure

Voordat deze plannen uitgevoerd worden, moet eerst een Milieu Effect Rapportage (MER) gemaakt worden. Voorafgaand wordt een startnotitie gemaakt. Deze startnotitie is op donderdag 4 maart in het gemeentehuis van Emmeloord ten doop gehouden. Helaas werden wij te laat ingelicht zodat de VBIJ niet vertegenwoordigd was. Als de MER is vastgesteld kan de bestemmingsplanprocedure gestart worden. Het zal dus nog wel even duren en er is volop gelegenheid bezwaren in te dienen. Eind vorig jaar heeft de VBIJ zich achter een bezwaarschrift gesteld dat Vogelbescherming bij de Koepel Windenergie heeft ingediend. Op dit moment loopt dus de procedure rond de startnotitie.

Nautische bezwaren

In nautisch opzicht is er geen slechtere plek voor windturbines te bedenken. De locatie is bekend als een risicovolle lager wal. Bij de meest heersende windrichtingen, west tot zuidwest, en vooral bij opstekende wind, is het risico voor schippers aanzienlijk. Je moet er niet aan denken bij windkracht 5 of meer met pech tussen de turbines verzeild te raken. Dat deze risico's bepaald niet denkbeeldig zijn, bewijst het feit dat er een druk bevaren vaargeul loopt vanaf de monding van de IJssel naar Lemmer langs de kust van de Noordoostpolder, daar is kennelijk niet over nagedacht. Het valt te verwachten dat van de kant van de scheepvaart grote bezwaren te verwachten zijn.

Vogelaanvaringen

Het is bekend dat windturbines vogelslachtoffers eisen. De geplande turbines zullen de vogeltrekroutes verstoren. Dat

U heeft ze vast wel eens gezien, die rondzwaaiende wieken aan de boorden van het IJsselmeer langs de dijken van de Noordoostpolder en Oostelijk Flevoland. Rijdend over de Houtribdijk vanaf Enkhuizen naar Lelystad of varend tussen Enkhuizen en Lemmer. Het is niet mogelijk ze te negeren. Ze staan daar dominant te wezen en tasten de horizon aan zodat de weidsheid van het IJsselmeer ernstig wordt beschadigd. En het is die weidsheid, de soms vage en dan weer harde overgang tussen water en lucht, het daarbij behorende spel van wolken, zonlicht en golven, die tot ver buiten onze grenzen wordt geroemd.

Het besef dat het speciale karakter van het IJsselmeer uiterst waardevol is, komt sterk tot uitdrukking in de Integrale Visie IJsselmeergebied die enkele jaren geleden is vastgesteld en tot kabinetsbeleid is verheven. Deze Integrale Visie wordt in andere beleidsdocumenten aangehaald waaronder de Streekplannen Noord-Holland Zuid en het nog vast te stellen streekplan Noord-Holland Noord, en het pas verschenen beheersverslag IJsselmeer. Het is eigenlijk een wonder dat in ons dichtbevolkte land een dergelijk waardevol gebied vol rust en ruimte nog bestaat.

De vraag rijst; blijft die rust, ruimte en weidsheid in stand? Nu de Markerwaard definitief van de kaart lijkt te zijn, en het afschuwelijke Windpark Afsluitdijk door de Tweede

nieuwe bedreiging voor het IJsselmeer

is het voornaamste bezwaar van Vogelbescherming waarbij ook de verstoring van rustgebieden als een probleem benoemd wordt. De windturbine-industrie probeert het aantal vogelslachtoffers voortdurend te bagatelliseren door te wijzen op het veel grotere aantal vogels dat ten offer valt aan het verkeer en de jacht. Impliciet wordt dus beweerd, dat de duizenden vogels die door windturbines worden gedood, niet zo belangrijk zijn gezien de totale sterfte onder vogels. Hier wordt een denkfout gemaakt. Bij trekvogels gaat het om vele exemplaren van eenzelfde soort. Als die zwermen op hun jaarlijkse trekroute regelmatig worden uitgedund door windmolens komt het voortbestaan van de hele populatie in gevaar. Het IJsselmeer is juist vanwege het belang voor deze trekvogels onder de Europese Vogelrichtlijn gebracht...

Het blijkt nog erger te kunnen. Net waren we van de schrik bekomen toen bleek dat Gedeputeerde Staten van Noord-Holland een soortgelijk enorm windpark in het IJsselmeer willen realiseren. Het gaat om een groot windpark in het IJsselmeer langs de Wieringermeerdijk en ten zuiden van de Afsluitdijk. Totaal opgesteld vermogen 110 megawatt. Het gaat om dezelfde gigantische molens als bij de Noordoostpolder, dat kan betekenen molens van 2,75

megawatt. Een deel van het windpark is gepland in de zone waarin defensie schietoefeningen houdt.

De gemeente Medemblik heeft al afwijzend gereageerd en de voorzitter van de VBIJ, Marten Bierman heeft in een reactie kortweg gezegd dat dergelijke molens in de Noordzee een plek moeten vinden en niet het IJsselmeer mogen aantasten. Inmiddels hebben Gedeputeerde Staten aan de Minister van Ruimtelijke Ordening gevraagd de gewenste locaties in haar binnenkort te verschijnen Nota Ruimte op te nemen.

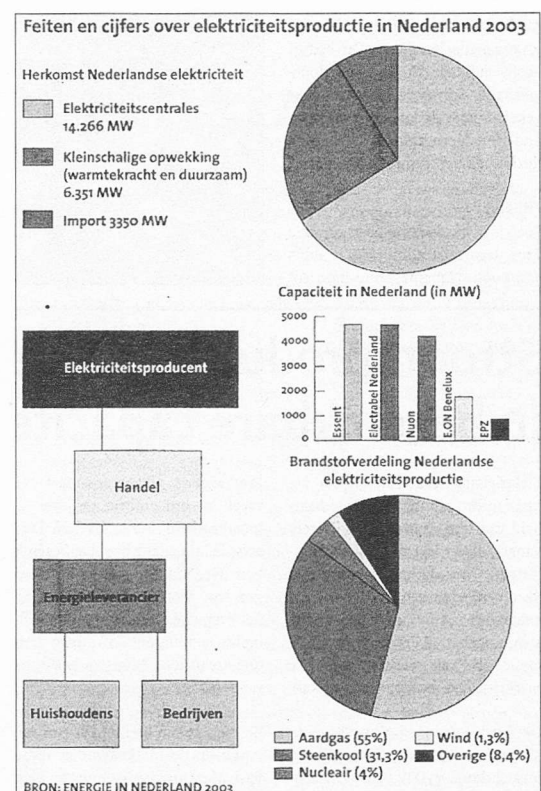
Wat te doen?

De beide plannen zijn minstens zo ingrijpend als het door de Tweede Kamer afgewezen Windpark Afsluitdijk. Er zal nergens een plekje op het IJsselmeer te vinden zijn waar je die dingen niet ziet. Het hek zal compleet zijn, de waarden die in de Integrale Visie IJsselmeergebied zo geroemd worden, zullen verdwijnen. Daar moet iets tegen ondernomen worden. De VBIJ is niet per definitie tegen windenergie maar naar onze mening is de ruimtelijke prijs die voor een beetje windenergie betaald moet worden onaanvaardbaar hoog. Bovendien zijn er alternatieven waaronder windparken in de Noordzee maar ook zonne-energie. Wij zullen de beleidsmakers benaderen en onze kennis van zaken op dit gebied gebruiken.

Daarbij zullen wij hen wijzen op de problemen die windstroom in Duitsland veroorzaakt. In dat land staan 14.000 windmolens; met forse subsidies is een productiecapaciteit opgebouwd goed voor 15% van de stroombehoefte. In de praktijk dekken ze amper 3% van de behoefte. Een kWh windstroom kost 9 eurocent tegenover 2 eurocent uit een conventionele centrale. Windmolens draaien daar maar 20% van het jaar op meer dan de helft van hun capaciteit en op andere dagen minder. Vanwege die onbetrouwbaarheid moeten de energiebedrijven zogenaamde "regel-energie" en transportleidingen beschikbaar houden, wat honderden miljoenen euro kost.

Afgelopen zomer bleek de betrouwbaarheid van onze energievoorziening in gevaar door te hoge temperatuur van het koelwater waardoor bijna centrales moesten worden stilgelegd. Ook de windmolens stonden toen bij gebrek aan wind stil. Zonne-panelen blijken juist bij dergelijke weersomstandigheden, warm en geen wind, in overvloed redding te kunnen brengen want ze gebruiken geen koelwater.

Wij zullen proberen met andere verwante organisaties de krachten te bundelen. Vogelbescherming en VBIJ zijn al bondgenoten. Met onze samenwerkingspartners zullen we overleg gaan voeren om tot een gezamenlijk standpunt te komen. Daarnaast zullen we niet aarzelen gebruik te maken van externe deskundigheid. Het lijkt verstandig Europese instituties te benaderen want het komt ons voor dat daar meer waardering voor het IJsselmeer bestaat dan bij sommige overheden in eigen land. In een afzonderlijk artikel wordt ingegaan op de soms geheimzinnige aspecten die in het commerciële wereldje van windturbinebouwers en exploitanten bestaan. ■

(bron: Energie Nederland, 20 januari 2004)

Windenergie

klimaatbescherming of winstbejag?

JAN BARON

De VBIJ trekt al geruime tijd ten strijde tegen windturbines rond en in het IJsselmeer. De openheid wordt door die dingen op onaanvaardbare wijze aangetast. Het standpunt van de VBIJ leidt bij sommigen, en vooral bij gemeente en provinciale bestuurders, tot irritatie omdat wij een "niet in mijn achtertuin mentaliteit" zouden hebben. Binnen de VBIJ is kennis van energie aanwezig, er kan dus op niveau met de voorstanders van windenergie gediscussieerd worden.

Internet biedt veel informatie en daaruit blijkt telkens weer dat goede alternatieven voor windenergie voorhanden zijn. Windenergie is uitontwikkeld, je kunt niet meer energie uit wind halen dan er in zit en die grens is al sinds lange tijd bereikt. De grote technische ontwikkeling waarover vaak melding wordt gemaakt, betreft in feite alleen het steeds groter worden van de molens. Ook daar is inmiddels de grens bereikt. Hogere molens leveren niet meer energie op dan thans mogelijk is, boven de 100 á

120 meter waait het niet harder dus heeft hoger bouwen geen zin. Het uiteindelijke rendement zal nooit hoger worden dan ca 25% van het geplaatste vermogen. Een voorbeeld: een molen met een vermogen van 1 megawatt (1.000 kilowatt) levert uiteindelijk op jaarbasis niet meer op dan 250 kilowatt. Een buitengewoon zwak punt van windmolens is het feit dat de opgewekte energie onregelmatig tot stand komt. Gepubliceerde jaarproducties worden dus niet constant geleverd maar met horten en stoten. Het moet immers wel in voldoende mate waaien en wel vanaf windkracht 4 tot windkracht 8. Daarbij moet worden aangetekend dat het maximale vermogen alleen bij windkracht 7 en meer geleverd wordt. Bij windkracht 4 wordt een zeer geringe hoeveelheid stroom geleverd. Het vermogen van een windmolen varieert met de derde macht van de windsnelheid. Dat is een vervelende eigenschap die niet is te voorkomen op grond van simpele natuurwetten. Het waait (gelukkig) niet altijd met windkracht 7 of 8 (harde tot stormachtige wind). In de praktijk staat een windturbine dus ongeveer driekwart van

het jaar niks te doen maar wel in het landschap irritant dominant te zijn.

Discussies met voorstanders van windenergie zijn vaak nutteloos. De voorstanders hebben een heilig geloof in deze vorm van energieopwekking. Daarbij worden soms bedenkelijke argumenten gebruikt. Bij het presenteren van windmolenparken wordt steevast het geplaatste vermogen verward met de uiteindelijke geleverde energie. En dat zijn toch totaal verschillende grootheden. Vermogen geeft aan tot welke prestatie de windmolen maximaal in staat is, energie is datgene wat er uiteindelijk uitkomt. Iedereen kan controleren dat het rendement nergens boven de 25% uitkomt maar meestal nog veel lager is. De KEMA windmonitor, die per drie maanden gepubliceerd wordt, geeft een goed houvast. Daarin staan de geïnstalleerde vermogens aangegeven en de uiteindelijke opbrengst. Er is nog een vervelende bijkomstigheid. In het evaluatierapport van de Provincie Flevoland staat aangegeven dat, dankzij windenergie, de emissie van co2 met 418.000 ton is beperkt. Navraag bij de provincie leert, dat

Elektriciteitscentrale bij Muiden

men deze besparing heeft berekend op basis van de uitstoot van CO2 bij een normale conventionele centrale. De praktijk is anders. Vanwege de zeer onregelmatige levering van elektriciteit door windmolens, is het beslist noodzakelijk dat, gedurende levering van windstroom, een gewone centrale meedraait. Dat moet, omdat centrales werken met stoomdruk en die moet natuurlijk wel op peil blijven. Die staat dus nutteloos CO2 de lucht in te blazen. De onregelmatige levering van stroom en ook het geringe rendement, maakt het voortdurend 'stand by' van een centrale noodzakelijk.

Weet de provincie Flevoland wel hoe de cijfers er in werkelijkheid uitzien? Uit telefonische navraag blijkt dat geen goede cijfers verstrekt kunnen worden. De exploitanten van windenergie hebben er kennelijk baat bij hun productiecijfers voor de overheid geheim te houden. De provincie weet het niet als je er naar vraagt. De

exploitanten, meestal agrariërs, zijn in feite kleine energiecentrales. Er gaat veel geld in deze bedrijfstak om. Geld dat via subsidies en gunstige teruglevercondities wordt verdiend. Uit het evaluatierapport van de provincie Flevoland blijkt, dat de deelnemende agrariërs er een fors jaarlijks bedrag aan overhouden. Ergens tussen de € 20.000,- en € 40.000,-. Dat is dus een stevige bijverdienste. Het is dus een commercieel gebeuren dat is overgoten met milieusaus gebaseerd op het Kyoto-verdrag.

Zijn er alternatieven?

Jazeker. Momenteel is zonne-energie sterk in ontwikkeling. Een tocht langs diverse internet-sites maakt veel duidelijk. Er wordt door velen, en vooral door niet-wetende politici, voortdurend beweerd dat zonne-energie beslist niet rijp is voor grootschalige toepassing. Die stelling is onzin. Regelmatig blijkt uit diverse publicaties dat de productiekosten

van zonnepanelen fors omlaag gaan. Bovendien worden telkens nieuwe vindingen gedaan. Kort geleden werd in het radioprogramma "Vroegge Vogels" door een medewerker van het Energiecentrum Nederland verslag gedaan van een vinding die het rendement van een zonnepaneel opwaardeert van 12 á 14% tot 77%. Tijdens het produceren van stroom wordt een zonnepaneel warm. Die warmte beïnvloedt de stroomproductie in negatieve zin. Door deze warmte af te tappen en op te slaan, wordt het rendement met 65% verhoogd. Grootschalige toepassing van zonne-energie is binnen handbereik.

Als de overheid nu het in windenergie gestoken belastinggeld in zonne-energie investeert, zal blijken dat de verplichtingen die ons land in het kader van het Kyoto verdrag op zich heeft genomen, plotseling binnen handbereik zijn.

Dan sparen we het IJsselmeer! ■

In Memoriam Wim Guthschmidt

13 december 2003

Het zal in het jaar 1979 geweest zijn dat ik gebeld werd door ene meneer Guthschmidt met G u t h. Hij reageerde op een oproep om te helpen bij het opzetten van het archief van de vereniging.

Ik had Wim enkele maanden daarvoor ontmoet op een bijeenkomst die de Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer organiseerde in de Dromedaris in Enkhuizen. Wim had nogal indruk op mij gemaakt mede door zijn keurige uitstraling en dito uitspraak. Ik dacht toen nog "wat moet zo'n keurige heer bij een actieclub als de onze?" Later bleek dat hij zich uitstekend thuis voelde in onze club.

Wim begon bij mij thuis met zijn "werk" als archivaris van de vereniging. Het kantoor was toen nog gevestigd in "de slaapkamer van Ada" zoals dat toen werd genoemd. Trouw kwam Wim één dag per week naar Edam om zich over de ongeorganiseerde hoop papieren te buigen om die zodoende netjes in ordners te stoppen. Wij waren trouwens echt niet de hele dag aan het archiveren. Wij dronken eerst gezellig koffie, kletsten wat af en gingen daarna op ons gemak eens kijken wat er te doen was. Daarna gingen wij aan de slag. Ik achter mijn bureau en Wim zat achter een keukentafeltje met de stapels papieren voor zijn neus. Tussen de middag lunchten wij gezellig en na de lunch deden wij vaak "een rondje Edam" en na enkele jaren was Wim in Edam een bekend figuur geworden als die meneer van de VBIJ.

Het was de periode van uitgebreid actievoeren voor het behoud van het IJsselmeer en tegen inpoldering van de Markerwaard. Heel veel drukte dus op het secretariaat en Wim was in die tijd altijd de stabiliserende factor waarop vaak een beroep werd gedaan. Naast zijn archiefwerk werd Wim ook lid van de actieraad. Hij stond veelvuldig op markten en tentoonstellingen en was onder andere ook ieder jaar aanwezig op de grote watersporttentoonstelling De Hiswa in Amsterdam en later ook in Leeuwarden. Op elke ledenvergadering, waar deze ook plaatsvond, was Wim aanwezig. Om veelal na afloop gezellig na te borrelen en na te tafelen. Onvermoeibaar deed hij zijn werk en met grote inzet. Zijn grote liefde voor het water en met name voor het IJsselmeer was uiteraard daarbij zijn drijfveer.

In 1990 betrok de Vereniging een eigen kantoor in de Speeltoren in Edam. Wij waren blij met dit historische pand maar het had ook veel nadelen.

Het had kleine ruimtes zonder enige luchtverfrissing (in de winter was het er ijskoud, in de zomer weer bloedheet), rare wenteltrappetjes e.d. Wim vond het maar niets, maar hij bleef toch steeds komen. Er kwamen jongere medewerkers en stagiaires op kantoor en Wim werd weer meneer Guthschmidt genoemd. Als oudste van het stel stelde Wim regels op kantoor vast, er moest tijd worden vrijgemaakt om koffie te drinken, te lunchen waarbij het sociale aspect zoals veel praten met elkaar, goed in het oog werd gehouden. Hij wist altijd de juiste woorden te treffen om iemand een hart onder de riem te steken. Ieder jaar gingen de dames van de VBIJ in augustus het IJsselmeer op en als het enigszins mogelijk was bezocht Wim ons als wij op zaterdag in de haven lagen. Ieder ander zou gewoon om een borrel vragen, maar Wim sprak de legendarische woorden "zou ik de Bokma nog eens mogen frequenteren?". Typisch Wim, altijd een heer, ook al kom je in korte broek gezellig even langs. Dat Wim geliefd was bleek op zijn 70e verjaardag. De dames van de VBIJ maakten zijn verjaardag samen met zijn dochters tot een groot feest met een polonaise op de koop toe.

Toen de regering uiteindelijk de definitieve beslissing nam om het IJsselmeer niet in te polderen veranderde er veel voor de vereniging. De actieraad werd o.a. opgeheven en daardoor verloren vele actieve leden elkaar uit het oog. Wim kwam nog steeds iedere week een dag op kantoor om aan het inmiddels zeer uitgebreide archief te werken, maar gezien zijn leeftijd viel het hem niet altijd even gemakkelijk. Ik zelf verliet de vereniging in 1998, maar Wim bleef nog een tijdje doorwerken. Zijn afnemende gezondheid, zijn gevorderde leeftijd en het feit dat er geen bekenden meer op kantoor waren, hebben hem in 2000 doen besluiten te stoppen met het werk voor de vereniging.

Mede door het werk van de Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer is het IJsselmeer behouden als een prachtig watergebied waar het goed toeven is. Wim heeft door zijn werk voor de vereniging hieraan meegeholpen. Wij zijn hem daar dankbaar voor, we zullen hem missen, niet alleen als medestrijder maar vooral ook als mens en als vriend.

Edam, december 2003
Ada Oosterman

IJburg fase 2

CO VERKADE

Het was wat guur en bewolkt, maar het zicht was goed daar vanaf het verlaten strand van Blijburg. Ons gezelschap staarde naar de einder. Ook het IJmeer zag er verlaten uit. Links het gezicht op de witte gevel-tjes van Durgerdam en recht voor-uit over het forteiland Pampus heen wentelden de vele wieken van moderne molens die Pampushaven afbakenen. Achter ons op het hoge strand de tijdelijke opstallen van de exploitanten van het strand, met daar weer ver achter de gloednieuwe flats van IJburg. Het strand had een beetje de sfeer van Ruygoort. Een grote verzameling kerstboom-pjes met kluit in doorgezaagde stalen vaten en hier en daar een gedoofde lichtjessliert moest het geheel wat opvrolijken.

Ons gezelschap bestond uit onze IJburgadvocaat mr. Hamer, een jonge adviseur van de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak mr. Kats, Marten Bierman en ik. De heer Kats had opdracht de voors en tegens van IJburg fase 2 nog eens op papier te zetten ter advisering van de Raad van State. Een rondleiding over het zand van fase 1 in aanleg en een bezoek aan het pas aangelegde natuurproject aan de Waterlandse zeedijk moest ons eerdere gesprek die middag afronden.

De VBIJ heeft samen met de Centrale Dorpenraad Landelijk Noord Amsterdam (CDR) bij de Raad van State beroep aangetekend tegen het Ontwerp Bestemmingsplan IJburg fase2 van de Gemeente Amsterdam. Dit beroep wordt binnen enkele maanden behandeld, vandaar het bovengenoemde advies van de SAB. Dan zullen de laatste argumenten tegen de aanleg van deze fase van IJburg ter tafel komen.

Beide organisaties dienden vorig jaar bovendien een Voorlopige Voorziening (verzoek tot schorsing van werkzaamheden aan fase 2) in. Dit verzoek werd in november afgewezen omdat in 2004 toch vrijwel nog niets aan fase 2 zal worden gedaan en als eind 2004 al zand wordt gestort in het IJmeer moet het beroep van beide tegenstanders tegen het Bestemmingsplan van fase 2 allang behandeld zijn.

Voordeel van de behandeling van het schorsingsverzoek was wel dat Amsterdam nu gedwongen wordt de ontwikkelingen van de Amsterdamse woningbouw en de verschuivingen in de planning van de bouw openbaar te maken. Amsterdam moet "met de billen bloot". Nu pas bleek dat de investeringen in de woningbouw op IJburg 2 zijn opgeschort tot (ver) na 2010. De Amsterdamse gemeenteraad heeft de aanleg van fase 2 dus "naar de toekomst geschoven", zo bleek eind vorig jaar al uit raadsstukken. Er

zijn nu andere (grootschalige) bouwlocaties in ontwikkeling, waarvan bij de planvorming in de jaren 90 geen sprake was. Zo komen er meer woningen op het Zeeburgereiland en er blijken nu in Noord op het Shellterrein ca 2000 woningen extra te kunnen worden gebouwd. De wijzigingen in de woningbouwplannen houdt in dat de noodzaak om IJburg fase 2 aan te leggen veel kleiner wordt dan aanvankelijk werd ingeschat. Ofwel er is geen "zwaarwegend maatschappelijk belang" meer om te bouwen in een nat natuurgebied.

Ander argument tegen fase 2 is nog het verstorend effect van IJburg op de omringende natuur. Het gebied rond IJburg is namelijk aangewezen als "Speciale Beschermingszone voor vogels" volgens de Europese Vogelrichtlijn. En dan is er het volstrekt tekort aan de verplichte compenserende maatregelen voor de door de aanleg van fase 2 verloren natuurwaarden. Werden er bij het

* RWS doet niet meer aan peilbeheersing maar aan peilbeheer. D.w.z. gepeild wordt het peil binnen aanvaardbare grenzen te houden. Zomer en winterpeil zijn streeppeilen. Dat half februari het peil van het zuidelijk IJsselmeer twee weken 60 cm boven het winterpeil stond kwam door een overvloed aan IJsselwater.

naar toekomst geschoven

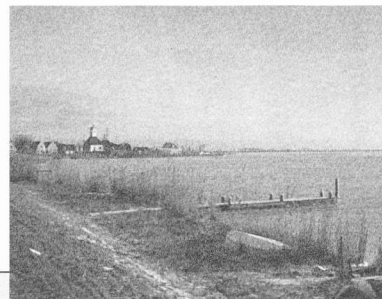
Raadsbesluit over IJburg in 1996 nog ca 500 ha's nieuwe natuur beloofd langs de Waterlandse kust, het zijn er slechts 75 geworden. En tenslotte zullen we opnieuw wijzen op de gewijzigde inzichten m.b.t. de waterhuishouding in ons natte land. De buffervoorraden zoet water bleken afgelopen zomer noodzakelijk, maar zullen ook in de toekomst steeds onontbeerlijker worden. De geplande dijken om IJburg worden nu als gevolg van die nieuwe inzichten 3 dm hoger ter bescherming tegen het opwaaiende IJsselmeerwater, maar als dat later toch nog onvoldoende blijkt te zijn, dan zal iedere belastingbetaler meebetalen aan een verdere verhoging van die dijken. *

De CDR en de VBIJ zien daarom nog steeds reden de strijd tegen IJburg 2 tot het eind toe vol te houden.

IJburg II illegaal?

Vogels kunnen niet kaartlezen. Dat bleek echter geen beletsel om de Speciale Beschermings Zone (SBZ) voor vogels in het IJmeer ingesteld in het kader van de Europese Vogelrichtlijn zo aan te passen dat IJburg II er niet in valt. Dat dacht Amsterdam althans. Er is gewoon een hap uit genomen waarvoor die bescherming niet geldt. Wij kunnen wel kaartlezen. Al eerder hadden we het vermoeden dat die hap wel eens te klein zou kunnen zijn om IJburg II buiten de SBZ te laten vallen. Anders gezegd is IJburg II vermoedelijk te groot en liggen er stukken van in de SBZ. Dat mag dus helemaal niet. Dit plan moet dus door de Raad van State worden afgewezen vindt de VBIJ. Er zijn nog andere argumenten. De Vogelrichtlijn rept ook van externe werking. Het is meteen buiten IJburg II natuurlijk niet ineens muisstil, aardedonker en prettig toeven voor vogels. Daarmee wordt in de praktijk die zone kleiner dan bedoeld. Ook dat is een goede reden tot afwijzing. De gemeente Amsterdam beweert dat de verplichte compensatie in het kader van de Vogelrichtlijn niet nodig is omdat die niet van toepassing was toen de plannen voor IJburg werden gemaakt. Natuurliefhebbers werden met een kluitje in het riet gestuurd. Niet alleen qua omvang gaat het in verhouding tot de schade om een fooi. Ook is het geen echte compensatie maar een wisseltruc: een rietsigaar uit eigen doos. Er is geen land onder water gezet maar een stuk water dat er al was is verondiept. En als de Vogelrichtlijn niet zou gelden dan nog geldt echter dat compensatie moet worden geboden omdat het IJmeer ook valt onder die verplichting vanwege het Structuur Schema Groene Ruimte en de Conventie van Ramsar (een pakket internationale afspraken ter bescherming van wetlands). Kortom: laat IJburg II maar varen...

Marten Bierman

Zuidpolder oost in Edam-Volendam

SUSETTE LUGER

De gemeente Edam-Volendam wil graag de Zuidpolder-oost vol bouwen met woningen. In het volgende stukje geeft de VBIJ aan waarom dat niet zou moeten. Op de foto hiernaast ziet u vooralsnog het laatste stukje groen vanaf de dijk tot de bebouwing, een belangrijk vogelgebied en het leefgebied van de rugstreeppad.

Deze polder heeft een erkende grote landschappelijke en natuurlijke waarde die alleen dan beschermd kan worden door het intact te laten en niet te bebouwen. De VBIJ heeft kennis genomen van de standpunten van vereniging Denken voor Doen, stichting "Ook vogels hebben bouwdrift" en de stichting Behoud

Waterland. De VBIJ is het in grote lijnen eens met de bezwaren van bovengenoemde organisaties.

De VBIJ beschouwt het landschap direct grenzend aan het IJsselmeergebied als een onlosmakelijk onderdeel daarvan. Wanneer de Zuidpolder-oost overeenkomstig het concept bestemmingsplan bebouwd gaat worden, wordt het cultuurhistorische element en de openheid van het kustgebied onherstelbaar aangetast.

In het streekplan Noord-Holland Zuid is de Zuidpolder een uitleglocatie waarbij rekening dient te worden gehouden met cultuurhistorische en ecologische waarden. Wel maakt de

locatie deel uit van het op te stellen woningbouwprogramma voor de regio om te voorzien in de regionale woningbehoefte, reservering voor de eigen woningzoekenden is dus strijdig met het streekplan.

De VBIJ geeft de gemeente Edam-Volendam in overweging om af te zien van de bebouwing om de redenen zoals die in onze zienswijze van 30 januari 2004 staan beschreven.

IJmeerlijn

Amsterdam – Almere?

JAN BARON

Bij de vaststelling van het streekplan Noord-Holland Zuid op 17 februari 2003, is de mogelijke aanleg van een weg en spoorverbinding dwars door het IJmeer van Amsterdam naar Almere aan de orde geweest. Vast staat, dat de wegenstructuur tussen Almere en het vasteland problematisch wordt wanneer Almere door blijft groeien. Omdat er veel weerstand bestaat tegen een oplossing door het IJmeer, is voor de gemakkelijkste weg gekozen, namelijk het definitieve besluit in de tijd vooruitschuiven.

Dat betekent, dat de Provinciale Staten besloten hebben de bestaande infrastructuur te verbeteren. Dat project staat bekend als "De Uitweg". De bestaande wegverbindingen zullen op grond van dat besluit opgewaardeerd worden. Het gaat om de verbinding A6-A9. Er was eerder een plan om een rechtstreekse verbinding te maken in de richting van Ouderkerk aan de Amstel maar daartegen bestaat zo veel weerstand

dat de provincie van dat plan is teruggekomen. De opwaardering van de bestaande weg van Almere via Amsterdam naar Schiphol, is het resultaat van veel discussie. De besluitvorming inzake een IJmeer verbinding is dus naar de toekomst verschoven.

Is dat zo?

Uit de weekberichten van de provincie blijkt, dat de gedeputeerden toch vaart willen zetten achter een besluit om deze lijn aan te leggen. Het Statenlid Klaas Breunissen van Groen Links wilde er meer van weten omdat hij veronderstelt dat de provincie meedoet aan de lobby voor de Zuiderzeelijn tussen Amsterdam en Leeuwarden/Groningen. Hij wilde weten wat het resultaat is van de besprekingen.

Wat is nu eigenlijk het standpunt van GS over een spoorlijn annex autoweg door het IJmeer?

Een interpellatie van het Groen Linkse Statenlid werd gedaan naar

aanleiding van de presentatie van het Integraal Ontwikkelings Plan (IOP) Almere. Gedeputeerde Meijdam zou zich bij deze presentatie positief hebben uitgesproken over die nieuwe verbinding door het IJmeer. Breunissen wilde weten hoe het kan dat het College op vragen in december jongstleden nog zegt geen standpunt te hebben, en zich nu voor de IJmeerbrug uitspreekt. Meijdam stelt zich op het standpunt dat er weinig aan de hand is, het IOP is een ambtelijk stuk en er zijn geen besluiten genomen. Naar zijn mening heeft hij zich niet over de brug uitgelaten maar vindt het wel goed dat er ideeën zijn die een gewenst volwaardige ontwikkeling van Almere bevorderen.

Vervolgens heeft de heer Breunissen een motie ingediend waarin GS werd gevraagd prioriteit te geven aan de conclusies van het zogenaamde Uitwegoverleg. Dat houdt in concreto in dat de motie aangeeft dat bij de uitwerking verschillende maatschappelijke groeperingen worden betrokken.

De motie werd met een ruime meerderheid aangenomen, alleen de fracties van de PvdA, LPF en Christen Unie waren tegen.

Hiswa 2004

Uit het Hiswa logboek:

Woensdag 18 februari 2004

Het was een heel genoeglijke dag, veel mensen langs de stand gehad, interessante gesprekken gehad, met betrokken mensen. Allemaal tegen windmolens - allemaal overtuigd van het belang van de VBIJ, maar niemand tot een lidmaatschap kunnen verleiden; ze zouden IJsselmeerberichten doorlezen en misschien.....

PS 's Morgens begonnen met de stand een beetje "te verbouwen" het was volgens ons een beetje onoverzichtelijk, onpraktisch en rommelig ingedeeld.

Chris Dessing, Jan Brugman en Ruud Schutte (vaste standbemanning)

Donderdag 19 februari

De dag begint rustig en trekt langzaam wat aan. De meeste bezoekers die onze stand opzoeken, hoeven we niet meer te overtuigen. Veel reacties in de trant van: "Blijf waakzaam en hou vol!" en "Iedereen weet toch dat die windmolenparken achterhaald zijn". De meeluisterende voorbijganger laat van schrik zijn mond openzakken als de plannen voor de windmolenparken van de provincies worden toegelicht.....

Interesse voor de folder en de IJsselmeerberichten is er wel, maar de interesse in de poster is voorbij.

Jan Baron en Roos Franzen

De VBIJ was als vanouds op de Hiswa in de Rai in Amsterdam te vinden. Dit jaar stond in het teken van de Windmolenparkplannen in het IJsselmeer. Op de lichtbak waren de plekken aangegeven waar die parken zullen komen en in een pamflet werd het standpunt van de VBIJ nog eens verwoord. Aan de hand van het nieuwe paneel op het expobord, ingericht door Siem Koerse, kon ook nog het een en ander worden toegelicht.

De opbouw ging voorspoedig samen met Siem en Bert bij 't Vuur (die voor een uitstekende lunch had gezorgd!). Het afbreken van de stand was iets minder gemakkelijk; er moest een flink eind worden gesjouwd met de spullen. Gelukkig waren we met meer mensen: Udo Vroom, Siem Koerse en Jan Dooyes

hebben heel wat werk verzet. Sommigen van de standbemanning vonden dat de stand wat te "open" was, anderen vonden dat juist weer prettig. De aandacht van het publiek was overwegend positief, veel mensen zijn niet voor windenergie en als ze het wél zijn dan hebben ze er begrip voor dat de door de provincies geplande windmolenparken voor het IJsselmeer wel erg groot zijn.

De Hiswa trok 10.000 bezoekers meer dan vorige jaar, maar helaas kwamen deze niet met velen naar de Westhal, de hal met VVV's, verzekeringen, veiligheid en huishoudelijke artikelen.

Wie weet volgend jaar weer, maar dan een andere plek?

Susette Luger

Bert en Siem

Hendrik Heilbron links

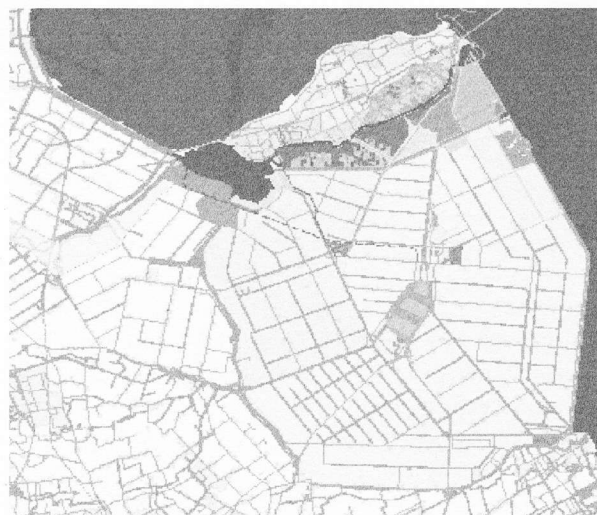
Wieringerrandmeer

MARTEN BIERMAN

alleen haalbaar als Provincie harde keuzes maakt

Het principe besluit om het Wieringerrandmeer aan te leggen lijkt nu toch nabij. Volgens de plannen wordt het 10 kilometer lang en daarmee krijgt de kop van Noord-Holland een veelbelovende landschappelijke gebiedsverbetering en de voormalige Zuiderzee weer een stukje (zoet?) water terug. Vanuit de Vereniging tot behoud van het IJsselmeer (VBIJ) zijn we voorstander van zo'n randmeer. Het past uitstekend in onze filosofie. Al jaren betogen we dat wie zo van water houdt het niet moet doodknuffelen door het te dempen zoals dat bij IJburg en buitendijks bouwen gebeurt. Wij pleiten er juist voor om het water door de dijken heen naar binnen te halen en er zo van te genieten zonder de bron ervan, het IJsselmeergebied, aan te tasten. Zo is het Noord-Hollandse waterlandschap als geheel juist te versterken. Er schuilen echter wel addertjes onder het gras. Het gaat niet alleen om het graven van een meertje. Het moet ook worden betaald. Naar schatting gaat het totale project € 125 tot 150 miljoen kosten. De provincie kan niet meer dan 30% van de kosten betalen met een plafond van maximaal € 29 miljoen. Dat dwingt tot een samenwerkingsconstructie met private partijen, die de rest op moeten brengen. Die partijen doen dat natuurlijk niet zo maar. Zij moeten kunnen rekenen op toekomstige opbrengsten die de investeringen kunnen goedmaken die de bouw nu eenmaal vergt. Wie betaalt, die bepaalt. En omdat het meeste niet uit ons belastinggeld wordt gefinancierd hebben anderen dan de Provincie heel wat over de precieze vormgeving en inrichting te vertellen. Er wordt dus een grote vrijheid bij de invulling van de gebiedsontwikkeling toegelaten. De opbrengsten van dit randmeerproject moeten komen uit de bouw van 2350 woningen, bedrijventerreinen, ruimte voor bollenteelt, recreatie, natuurbouw en zand- en kleiwinning. Er wordt al van uit gegaan dat de woningbouw, 1300 nieuwe huizen in de bestaande kernen en 1050 daarbuiten, meer dan de helft

van de kosten zal dekken. De rest moet komen uit voorzieningen voor toerisme, subsidie op de aanleg van bos of de winning van zand en klei. Of daarmee een gezonde financiering van het project is verzekerd staat nog te bezien. Vooral de verwachte opbrengst uit de woningbouw is niet zo zeker als het lijkt. Bovendien zijn die opbrengsten door beleid zowel naar boven als naar beneden te beïnvloeden. Men wil natuurlijk bouwen voor hogere inkomensgroepen. Duurdere woningen leveren meer financiële marges op en maken zo het randmeerproject meer haalbaar. Maar de huidige stagnatie in de afzet van dit soort woningen is niet alleen economisch van aard. Te weinig wordt onderkend dat de markt voor het betere wonen rond het verzadigingspunt balanceert. Daar nog eens duizenden woningen extra aan toevoegen wordt een riskant avontuur. Te meer waar het gaat om een ver van de randstad gelegen locatie. Het gaat hier niet om woningen voor starters. Die hebben vooral behoefte aan kleinere en vooral goedkopere huizen. De kwaliteitssprong moet door huishoudens worden gemaakt die allang goed wonen. Voor dit nog betere wonen zullen die eerst hun huidige woning moeten verkopen aan een iets minder vermogend huishouden, dat op zijn beurt weer de eigen woning moet slijten aan een huishouden met een weer minder gevulde beurs en zo verder. Als dit doorstroomproces ergens stopt, bijvoorbeeld omdat in een wat minder duur segment de markt verzadigd is of onbetaalbaar geworden, dan gaat de kwaliteitssprong in alle hogere segmenten en dus ook dit topsegment niet door. Ook de nieuwe bij-leenregeling beperkt de belastingafrek voor de hypotheek en werkt niet erg mee. Een andere risicofactor schuilt in het feit dat overal in Noord-Holland ook op andere plaatsen flink in dezelfde dure woningbouwsegmenten wordt geïnvesteerd. Vaak ook dicht bij de randstad gelegen of erin. Daar wordt dus bij schaarser wordende bemiddelde huishoudens steeds heviger mee

geconcurrerd. Gelukkig heeft de provincie mogelijkheden om er voor te zorgen dat niet overal tegelijk wordt gebouwd. Te veel bouwinitiatieven tegelijk kan rampzalige gevolgen hebben. De woningmarkt stort in waardoor veel belegd vermogen verloren gaat en zowel Rijk, gemeenten als provincie hun belastinginkomsten verder zien dalen. De grote projectontwikkelaars verenigd in de Neprom zien, net als Bouwfonds, dat ook al aankomen en willen dat schaarste wordt gecreëerd door te bouwen nabij de steden en het erbuiten te verbieden. Zij voorzien anders welvaart- en welzijnsverlies voor iedereen. Dit wetend zal de Provincie keuzes moeten maken en een sterke ruimtelijke regie moeten voeren. Nu het uit de lengte moet of uit de breedte zal voor gebieden moeten worden gekozen waar nog wel en waar niet meer wordt gebouwd. Wie meent dat de kop van Noord-Holland nu eens kansen moet krijgen zal ergens anders van vergelijkbare woningbouw moeten afzien. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat gekozen wordt voor het Wieringerrandmeerproject en de herontwikkeling van Den Helder ten koste van wat er in het IJmeer met het al stagnerende IJburg I en II en ander buitendijks bouwen nog op het programma staat. Zo niet dan zal het Wieringerrandmeerproject het niet halen. Als de woningbouwopbrengsten ook maar gedeeltelijk wegvallen zal dat onmogelijk gecompenseerd kunnen worden met meer bedrijventerrein, bollenteeltgebied of zand- en kleiwinning. Bovendien ondergraven deze bestemmingen nu juist weer de attractiviteit van het landschap en daarmee de kansen op forse inkomsten uit recreatie. Lago Wierense van Volker, Boskalis en Witteveen+Bos is het winnende ontwerp en moet model staan voor toekomstige gebiedsontwikkeling door samenwerking met meer partijen. De kwaliteit van het provinciale ruimtelijke beleid bepaalt echter of er straks ook echt van een win-win-situatie kan worden gesproken of dat er alleen maar verliezers zullen zijn. ■

Camping Uitdam

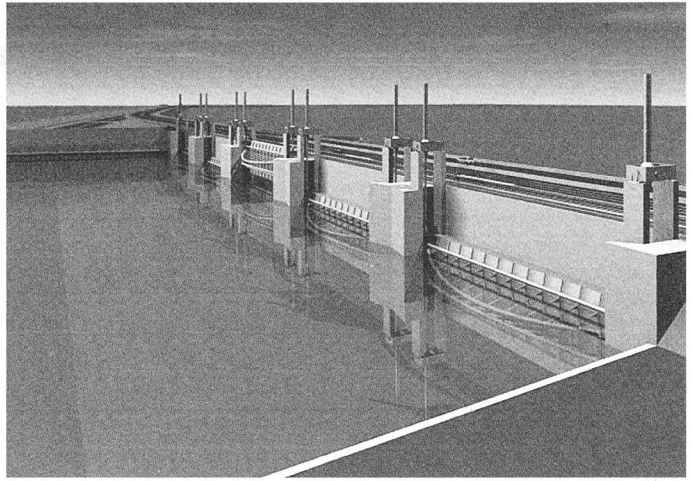
In IJsselmeerberichten is een artikel verschenen over de Camping Uitdam in de gemeente Waterland. Bij het ter perse gaan was nog niet bekend hoe deze zaak zou aflopen. Inmiddels heeft in december 2003 een uitvoerige discussie in de Raad van Waterland plaatsgevonden. Het voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders werd aangenomen. Het besluit betekent dat de exploitant zijn camping mag moderniseren maar wel met zeer forse beperkingen. Zo mag hij niet tot inpoldering overgaan en mogen de door hem gewenste recreatiewoningen niet boven de dijk uitsteken. Het Raadsbesluit heeft bij de exploitant grote ergernis opgewekt. Hij is van mening dat hem het werken onmogelijk wordt gemaakt en dat hij de kosten van de noodzakelijke sanering niet kan terugverdienen. Het voorstel van het College was een moeizaam bereikt compromis doordat de opvattingen van diverse collegeleden botsten. Ons vroegere bestuurslid Fred Holthuis heeft in zijn nieuwe functie als Wethouder, belangrijke invloed op het voorstel gehad. ■

Brak waterzone achter de horizon verdwenen

De VBIJ heeft deelgenomen aan de discussies over een nieuwe spuisluis in de Afsluitdijk nabij Kornwerderzand. Tijdens de daaraan gewijde bijeenkomsten kwam het enige jaren geleden gelanceerde idee tot het realiseren van een brak waterzone in het IJsselmeer langs de Afsluitdijk ter sprake. Gebleken is, dat er voorlopig, en misschien definitief, geen sprake zal zijn van aanleg. De kosten zijn erg hoog, de financiële middelen beperkt en nut en noodzaak zijn nog niet helder. Er zal in de nieuwe spuisluis bij Kornwerderzand wel een vispassage gebouwd worden. ■

Zandwinning in het IJsselmeer

Op 7 oktober 2003 is GS van Noord-Holland akkoord gegaan met het Inter Provinciaal Bouwgrondstoffenplan. Het betreft een plan dat ook door de provincie Flevoland wordt ondersteund. Het plan geeft nadere invulling aan een duurzaam grondstoffenbeleid en in het bijzonder aan de taakstelling voor het winbaar maken van beton- en metselzand. Omdat de ruimte op het land steeds schaarser wordt, is gezocht naar duurzame alternatieven. De winning van ophoogzand op het land is in principe alleen toegestaan uit secundaire winningen (werk met werk) en zoveel mogelijk in combinatie met de winning van beton- en metselzand. In het IJsselmeergebied zal de winning van beton- en metselzand gestimuleerd worden. Naar de opvatting van de VBIJ is dat geen gebruik van het IJsselmeer, maar verbruik, en dat is strijdig met de uitgangspunten van de VBIJ. ■

'Artists Impression van de mogelijke spuisluis in de knik van de dijk, gezien vanaf de Waddenzeekant'.

Nieuwe Spuisluis in de Afsluitdijk

De VBIJ is betrokken geweest bij de discussies over de noodzaak tot het bouwen van een derde spuisluis in de Afsluitdijk. Deze besprekingen vonden plaats in het kantoor van de Waddenvereniging te Harlingen. Na veel studie is besloten dat een nieuw "spuimiddel", zoals dat in het jargon genoemd wordt, aangelegd moet worden. De reden is, dat door de voortgaande zeespiegelrijzing het niveauverschil tussen de Waddenzee en het IJsselmeer, geringer wordt. Dat betekent, dat de periode waarin het laagwater is en het overtollige water van het IJsselmeer geloosd kan worden, steeds korter wordt. Daardoor kan niet al het water weg. Door het aanleggen van een nieuwe spuisluis wordt de capaciteit vergroot en kan, waarschijnlijk tot 2050 in voldoende mate gespuid worden. De locatie Kornwerderzand is gekozen omdat het peil van het IJsselmeer ter plaatse, bij de meest heersende windrichtingen, het hoogst is en afstromen daardoor het meest efficiënt plaats kan vinden.

De sluis komt even voorbij de bocht in de dijk vanaf Den Oever gezien. Op die plaats ligt in de Waddenzee dicht bij de dijk een diepe stroomgeul zodat het zoete water zich snel met het zoute kan vermengen. In de sluis zal een vispassage gebouwd worden. ■

Windmolens ???

De windmolens in het IJsselmeer nabij de Afsluitdijk tussen Kornwerderzand en Den Oever zijn niet doorgegaan. De VBIJ juichte. Nu zijn er weer plannen om in het IJsselmeer aan de Westkust nabij Wieringen en aan de Oostkust tussen Lemmer en Urk vermoedelijk enige rijen grote windmolens te plaatsen.

De VBIJ vraagt zich af of deze minimale, wisselvallige en nooit precies voorspelbare hoeveelheid opgewekt vermogen uit windenergie wel van zulk een maatschappelijk belang is, dat eventuele uitvoering van deze plannen opweegt tegen de beperking van de ruimte voor de visserij, de recreatie, het lawaai en de horizonvervuiling nabij Wieringen en de Noord-oost polder.

De VBIJ is voor toepassing van zonnepanelen. Die zijn beter dan windmolens zoals afgelopen zomer bij grote hitte bleek. Bijna moesten de centrales worden stilgelegd omdat het oppervlaktewater te warm was geworden om mee te koelen. Ook de windmolens stonden toen stil. Zonnepanelen leverden toen juist het meest. Voor de VBIJ een argument om die met voorrang in te voeren!

De VBIJ is niet tegen windmolens, maar:

- Windmolens brengen weinig op, dus moet je er veel van neerzetten om er wat aan te hebben.
- Dat kost veel ruimte. Nederland is klein, dichtbevolkt en vlak. Dikke rijen bewegende windmolens veroorzaken dan ook snel hinder. In het IJsselmeergebied belemmeren ze de scheepvaart, de vogels en het uitzicht. En ook al waait het hier, de hinder van honderden molens weegt daarom niet op tegen het beetje stroom dat wordt geleverd.
- Nederland is ongeschikt voor grootschalige windmolenparken behalve ver in de Noordzee

De conclusie van de VBIJ is: Deze eventuele plannen moeten niet doorgaan. Als deze plannen aan de orde komen, zal de VBIJ hiertegen in beroep gaan.

Piet Venema

(tekst Hiswa folder)

Wij hebben uw steun hard nodig in de strijd tegen de Windmolenparken in het IJsselmeer

Lid worden van de Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer

Ik word voor € 21,50 per jaar lid van de VBIJ en ik ontvang 3 keer per jaar de IJsselmeerberichten.

Ik word donateur van de VBIJ voor € 12,- per jaar, ik ontvang dan géén IJsselmeerberichten.

NAAM: _____

ADRES: _____

POSTCODE EN WOONPLAATS: _____

TEL.NR _____

EMAIL: _____

De acceptgiro voor het lidmaatschap/donateurschap wordt u zo snel mogelijk toegezonden.

Stuur deze bon op naar:

Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer

Postbus 1
1135 ZG Edam

of fax: 0299-315591

of mail: vbij@worldonline.nl

voor vragen kunt u bellen naar ons kantoor,
telefoon: (0299) 37 13 51

